MAGYAR NARANCS ONLINE

Minden csütörtökön az újságárusnál!

Narancs XXII. évf. 35. szám(2010.09.02.) - 2010-09-02

kultúra - kritika

A
A

Kiállítás - Köznapok prózája - Friss 2010

Idén nyáron hetedszer rendezték meg a Kogartban a friss diplomások kiállítását. A Magyar Képzőművészeti Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának és a Moholy-Nagy Képzőművészeti Egyetem volt hallgatóinak munkáiból válogattak. A kiállítás olyan, amilyennek egy diplomáskiállításnak lennie kell, még ha néhány, az egyetemtől egy-két évnyi távolságba került "érettebb" fiatal művésszel meg is bolondították: negyedrészt unalmas, negyedrészt akarnok, a többi bizonytalan. És a műfaj természeténél fogva, no meg a statisztikának megfelelően mindig akad egy-két-három posztnövendék, akiről látszik, hogy vannak ötletei és biztosan lesz majd belőle művészféle.

Ez az arány teljesen egészséges, nincs másként a jó orvosok vagy a jó pedagógusok viszonylatában sem. Ezért nem érdemes mesterségesen azt a látszatot kelteni, mintha a nagy tehetségeket hirtelen a Kogartban fedezték volna föl. A Kogart erre amúgy sem alkalmas, ott még soha nem fedeztek föl senkit, mintha a pénz és a kompetencia szerencsés konstellációját a csillagok állása tenné eleve lehetetlenné. A "két snájdig kurátor", ahogy Mészáros Zsolt és Szabó Noémi a kiállítás blogján meghatározza magát, nyelvi leleményességgel igyekszik pótolni mindazt, amit az ígéretek alapján hiányolhatunk: a merészséget és a provokációt. Olyan szövegeket írnak a pályakezdő művészekről, amelyek negyvenéves MAOE-tagság után járnának, de akkor is csak csínján kellene, mert nagy szavakkal könnyen a komikum szélére sodródhat valaki.

Mindjárt egy idézet, hogy elkezdhessük valahol: "A Frissre beválogatott tüzes színű és filozofikus hangulatú *Városi ecloga* című képe mellett a társadalom peremén élő, vajdasági cigánytelepen készült oldott akvarelljei mutatják művészetének többirányú érdeklődését" - írják némi zavart keltve Tóth Angelika képeiről. A festő egyébként a kiállítás falszövege szerint még sosem hallott arról, hogy léteznek cigánytelepek, a fölfedezés után viszont portrékat kezdett festeni cigány gyerekekről. A külső reflektáltság hiánya amúgy feltűnő jellemzője "az új művészgenerációnak", ahogy a kurátorok is megállapítják: a kis műfajok és a kis témák a vonzók. Például a hetvenes évek megújított textilművészetének az utóbbi években több követője akadt, most is van olyan munka, amely az alkalmazott művészetnek ezt a változatát igyekszik közelebb vinni az autonóm formához. És a varrás mint meditatív piszmogás éppúgy vonzó a fiatal művészek számára, mint a kisméretű rajz vagy a könnyűnek látszó, de a pontosságot és a jókezűséget nem nélkülözhető, olcsón kivitelezhető akvarell.

Az akvarell technikai variálhatóságának két véglete Szabó Klára Petra *Papírbabák* című sorozata, illetve Tanka Péter öregedő, műtéten átesett testekről készült munkája. Előbbi kisméretű papírbábuk sora, a rájuk tervezett divatholmikkal és a hozzá tartozó animációval, technikailag precízen dokumentálva a kortársak öltözködési szokásait. Tanka Péter keményebb hatásra törekszik, és nem olyan szerények az igényei, ennélfogva bele is bonyolódik az emberi test ábrázolhatóságának etikai vonatkozásaiba, no meg a téma és a festői minőség összehangolásának nehézségei is jelentkeznek.

Szólláth Gábor önarcképeket fest konnektorokkal, fotelokkal, vízforralókkal és egyéb műtermi túlélőeszközökkel, furán döntött perspektívából és a tárgyfetisizmusnak azt a hagyományát folytatva, amely a kilencvenes évek óta jelen van a kortárs magyar művészetben Radák Esztertől Batykó Róbertig.

A példákat még folytathatnánk, de összefoglalóan kijelenthető, hogy döntő módon a piacképes festészeti figuralitás van jelen, ami nem meglepő a műkereskedelemnek ezen a fölszentelt helyszínén. De ha igazságosak akarunk lenni, alig nagyobb túlsúllyal, mint mondjuk valamelyik Derkovits-ösztöndíjas kiállításon. Ott is kevesen merészkednek messzebbre a saját ötvenméteres környezetük és a saját testük ábrázolásánál. Nem is várható el az invenció erősebb jelenléte, az ötletesség és a derűlátás olyan foka, amilyenről a kurátorok ábrándoznak, abban a művészeti és társadalmi közegben, ahol minden a magántérbe való visszahúzódásról és az egyéni túlélés stratégiáinak a kialakításáról szól.

Éppen ezért lehetne problematikus a Gruppo Tökmag (Kovács Budha Tamás és Tábori András) graffitivideója, ha bárki is komolyan venné még a művészet felkent szerepét. Mert mit keres a műkereskedelemben az olyan műfaj, amelynek velejárója volt a kockázat, a veszélytudat, a rendőrszobákban való ücsörgés összes kellemetlensége? A graffiti helye az utcán volt valamikor, nem a Kogartban. Hogy valami jót is mondjak, Szenteleki Dóra, akinek egyik videomunkáját nemrégiben a Trafóban láthattuk (hangnemében egészen elütő, hallgatói kiállításon), most fölépítette az emberi hiszékenység szórakoztató installációját, *Zeta* címmel. A nagy fekete sátor alatt elhelyezett dokumentumok és a (sajnálatosan halk) videó a Földet ért meteorbecsapódás utáni helyzet fikciója, amikor az emberiségnek a fennmaradásáért kell megküzdenie a megszálló idegen lényekkel. Az installáció az időről időre kiújuló ufómitológiát mint az emberiség fantáziájának csöppet sem kellemetlen nyavalyáját és mint dekadens eszközét dekonstruálja egy kevéssé forradalmi korszakban.

Kogart, megtekinthető szeptember 26-ig

Kürti Emese

Elsüllyedt Nobel-díjasok
*
Szőnyei Tamás: Nyilván tartottak
*

Raklap

MAGYAR NARANCS
Copyright Magyar Narancs 1995-2003